

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Explanatio contextus, in quo opus quartæ diei traditur. disput. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

est, qui ad eod mirabiliter in sublunaria influit, nō verò alia: quarti orbis partes: & denique cetera astra sunt, quæ orbem inferiorem quasi regunt: quare eum naturalis illa vis ad influendum fit in altris, & non in aliis orbium partibus, sanè probabilissimum est, formas quoque substantiales astrorum, à quibus ea vis proficiscitur, distinctas esse specie à formis orbium, quibus insunt: neque enim in diuersis partibus orbium cœlestiū diuersa sunt cōplexiones, vt sunt in diuersis partibus corporum mixtorum, à quibus dicamus virtutem illam provenire in vna parte, & non in alia, vt dicere possumus de partibus mixtorum, quæ mundum incolunt inferiorem.

Astra octauæ sphaeræ non opus est vt inter se omnia specie differant.

Data hac sententia dicendum quidem est: singulas stellas octauæ sphaeræ distingui specie à partibus eiusdem orbis, quæ non sunt stellæ: non tamen esse necesse singulas stellas distingui inter se specie, sed quæ stellæ habuerint eundem modum influendi, esse poterunt eiusdem speciei: quæ verò habuerint modum diuersum distinguuntur specie: esse autem illis diuersum influendi modum, testantur varij effectus siccitatis, humiditatis, caliditatis, frigiditatis, &c. qui sole & aliis planetis existentibus sub aliis & aliis stellis octauæ sphaeræ, in his inferioribus efficiuntur.

Astra qualiter quarta die producta.

Iuxta eandem sententiam dicendum est, Deum quarta die ex materia ipsorum met cœlorum produxisse astra, quoad ipsorum substantiam, idque generatione supernaturali, qualem dicebamus supra fuisse illam, qua secunda die ex aquis cœlos produxit, expellendo nimirum à partibus quibusdam cœlorum partiales formas substantiales multiplicandōq; ibi materiam per rarefactionem aliarum, atque in eam inducendo formas astrorum.

Sol & luna in quibus signis producti.

Iuxta ea autem, quæ disputationum præcedente ostendimus, solem produxit in principio arietis: lunam verò produxisse videtur in signo opposito, in principio videlicet libræ, ita scilicet, vt tunc esset plenilunium solque vnum integrum hemisphaerium illuminaret, & luna alterum.

Orbes infra æthereum quemodo quarta die inter se distanti.

Non est improbabile, Deum hac ipsa die diuisisse singulos orbis integros planetarum in partes, ex quibus constant, videlicet in eccentricos orbis, concentricos, & Epicyclos, qui ad varios eiusdem planetæ motus inferiunt, vt ea ratione plantæ melius in hac inferiora influant, meliùsque à corporibus cœlestibus inferiora gubernentur.

Qualiter futura solis & luna innouatio itaque orbium cœlestium.

Quod si in die iudicij corpora cœlestia etiam quoad substantiam innouanda sunt, vt disputat. 3. consonantius Scripturis sacris indicauimus, Deus ex his cœlis, qui modò sunt, generatione substantiali supernaturali producet nouos cœlos à præcedentibus specie distinctos, in eisque producer solem, qui septempler plus luceat, quam qui modò est, & lunam, quæ æquè luceat ac sol modò lucet. Quod si corporum cœlestium innouatio non sit omnino futura quoad substantiam, saltem (iuxta hanc posteriorem sententiam) multiplicabit Deus lumen solis multiplicando in sole materiam, modo supra explicato, inducendōque in ea nouas partes formæ solis per partialem ad generationem substantialem, à quibus partibus formæ solis, vna cum aliis quæ antea erant, emanabit septuplum lucis, quàm modò emanet. Quod si in luna etiam materiam multiplicet, vt tantum tunc luceat, quantum lucet modò sol, in materiam, quam in luna multiplicabit: nouas etiam partes formæ lunæ inducet.

DISPUTATIO XVI.

Explanatio contextus in quo opus quartæ diei traditur.

Fant luminaria in firmamento cœli, & diuidantur in diem ac noctem. Hoc, & sequentia officia tribuit luminaribus non quòd singula omnibus, aut pluribus conueniant: diuidere namque diem ac noctem solum conueniunt soli, qui sua præsentia diem efficit, & absentia noctem: sed quòd omnia officia collectiue sumpta, luminaribus collectiue etiam sumptis conueniant: hoc verò primum munus conuenit eis ratione solis dumtaxat, alia autem ratione plurius, aut omnium luminarium.

Sint in signa: zodiaci, exponit quidam, nec non in signa, quod peractus sit dies, mensis lunaris, annus solaris, peractus videlicet, tum reuolutionibus solis & lunæ ad motum primi mobilis, tum etiam propriis ipsorum ab Occidente in Orientem. Aut in signa pluuia, serenitatis, ventorum, atque aliorum, quæ ex astris, eorum motibus, & aspectibus conici possunt. Commodius dicitur in signa his omnibus modis simul, & quibuscumque aliis, quibus signa esse possunt. Et tempora, veris, æstatis, autumni, & hyemis. Tota namque hæc temporum varietas ex motu solis per circulum zodiacum ortum habet. Alia etiam varietates temporum, siccitatis, humiditatis, caliditatis, procellorū, salubris, morbidi, pestilentis, &c. ex astris omnibus, eorumque motibus & aspectibus efficiuntur.

Dies: naturales, artificiales, festos, communes, & criticos, quales sunt quos medici in morbis computant, & considerant.

Annos: lunares, solares, &c. Reliqua luminarium munera, quæ subiunguntur, expositione non indigent.

Fecit Deus duo luminaria magna: nostro aspectui. Licet enim sol in se luminare quoddam magnum sit, luna tamen minor est quàm terra, proindeque longè maiora, quàm luna, sunt singula astra octauæ sphaeræ, quæ visu norantur: quippe cum tota terra comparatione octauæ sphaeræ instar puncti indubitabilis reputetur: quare luna comparatione astrorum octauæ sphaeræ non est luminare magnum in se, sed solum iuxta aspectum nostrum.

Luminare maius vt præfset diei: illuminando scilicet, dum est dies, tuncque potissimum influendo in hæc inferiora: & luminare minus vt præfset nocti: id est, vt illuminaret de nocte. Tunc etiam potissima illius influenza, nempe humectare, habet vim: de die namque impeditur à calore solis. Hæc, quæ de sole & luna dicta sunt, significare voluit regius propheta illis verbis psal. 135. Solem in potestatem diuinam & stellas in potestatem noctis.

Et posuit eas Deus in firmamento cœli: hoc non ad solas stellas, sed etiam ad solem & lunam est referendum. Intelligendum verò est, posuisse eas in firmamento, non quasi produxerit eas extra firmamentum, indeque eas collocauerit in firmamento, sed quòd producendo eas in firmamento inibi eas collocauit. Munia luminarium, quæ subiunguntur ad collectionem eorumdem referenda sunt: diuidere verò lucem ac tenebras, solum ratione solis eis conuenit: est enim illud idem munus, quod supra appellauit diuidere diem ac noctem.
